

Obres escollides de Lenin en català

**ECONOMIA I LA POLÍTICA EN L'ÈPOCA DE LA
DICTADURA DEL PROLETARIAT**

**V. I. LENIN
1919**

Versió catalana establerta des de: "Economía y política en la época de la dictadura del proletariado", en *Obras Completas*, Tom XXXII, Akal Editor, 1978, pàgines 84-97 i
<http://www.geocities.com/capitolhill/senate/3035/lenn10.txt>

Edicions internacionals Sedov

Tenia el projecte d'escriure un petit fullet sobre el tema indicat en el títol amb motiu del segon aniversari del poder soviètic. Però a causa de l'acumulació del treball diari no he aconseguit fins ara passar de l'elaboració preliminar d'algunes parts. He resolt, doncs, tractar de fer una exposició breu i sumària de les idees que considere més essencials, sobre aquesta qüestió. Una exposició resumida comporta molts inconvenients i desavantatges. Però potser que en un petit article de revista es pugui assolir, malgrat tot, la modesta finalitat de plantejar el problema i els seus fonaments per a la seua discussió pels comunistes dels diferents països.

1

Teòricament, no hi ha dubte que entre el capitalisme i el comunisme hi ha un determinat període de transició. Aquest període no pot deixar de reunir els trets o les propietats d'ambdues formacions de l'economia social, no pot deixar de ser un període de lluita entre el capitalisme agonitzant i el comunisme naixent; o amb d'altres paraules: entre el capitalisme vençut, però no anihilat, i el comunisme ja nascut, però molt feble encara.

La necessitat de tota una època històrica, que es distingisca per aquests trets del període de transició, ha de ser clara per si mateixa, no sols per a un marxista, sinó per a tota persona instruïda que conega d'una manera o d'una altra la teoria del desenvolupament. I, no obstant això, tots els discursos que sobre la transició al socialisme escoltem de llavis dels actuals representants de la democràcia petit burgesa (tals són, malgrat la seua pretesa etiqueta socialista, tots els representants de la II Internacional, incloent-hi gent de la mena de MacDonald i Jean Longuet, de Kautsky i Friedrich Adler) es distingeixen pel complet oblit d'aquesta veritat evident. Als demòcrates petitburguesos els són propis l'aversion a la lluita de classes, els somnis sobre la possibilitat de prescindir-ne, l'aspiració a atenuar, conciliar i llimar les seues agudes arestes. Per això, els demòcrates d'aquesta espècie o es desenten de qualsevol reconeixement de tot un període històric de transició del capitalisme al comunisme o consideren que la seua tasca és inventar plans per a conciliar ambdues forces en pugna, en compte de dirigir la lluita d'una d'aquestes forces.

2

En Rússia, la dictadura del proletariat ha de distingir-se inevitablement per determinades particularitats en comparació amb els països avançats, com a conseqüència de l'immens endarreriment i del caràcter petit burgès del nostre país. Però les forces fonamentals (i les formes fonamentals de l'economia social) són, en Rússia, les mateixes que en qualsevol país capitalista, pel que aquestes particularitats poden referir-se tan sols a allò que no és essencial.

Aquestes formes bàsiques de l'economia social són: el capitalisme, la petita producció mercantil i el comunisme. I les forces bàsiques són: la burgesia, la petita burgesia (particularment els camperols) i el proletariat.

El sistema econòmic de Rússia en l'època de la dictadura del proletariat representa la lluita que en els seus primers passos sosté el treball unit sobre principis comunista, en l'escala d'un immens Estat i fa les seues primeres passes contra la petita producció mercantil, contra el capitalisme que continua subsistint i contra allò que reviu sobre la base d'aquesta producció.

En Rússia hom ha unificat el treball sobre bases comunistes per quant, primer, està abolida la propietat privada sobre els mitjans de producció i, segon, perquè el poder estatal proletari organitza

en escala nacional la gran producció en les terres i empreses estatals, distribueix la mà d'obra entre les diferents branques de l'economia i entre les empreses, distribueix entre els treballadors immenses quantitats d'articles de consum pertanyents a l'Estat.

Parlem dels "primers passos" del comunisme a Rússia (com ho diu també el programa del nostre Partit aprovat al març de 1919), ja que aquestes condicions les hem realitzades només en part, o dit amb altres paraules: la realització d'aquestes condicions es troba només en la seua fase inicial. D'una vegada, amb un sol colp revolucionari, s'ha fet tot quant hom pot, en general, fer d'un colp: per exemple, ja el primer dia de la dictadura del proletariat, el 26 d'octubre de 1917 (8 de novembre de 1917), va ser abolida la propietat privada de la terra i van ser expropiats sense indemnització els grans terratinents. En uns mesos van ser expropiats, també sense indemnització, quasi tots els grans capitalistes, els amos de fàbriques, empreses de societats anònimes, bancs, ferrocarrils, etc. L'organització de la gran producció industrial per l'Estat, el trànsit del "control obrer" a la "administració obrera" de les fàbriques i ferrocarrils, està ja realitzat en els seus trets més importants i fonamentals; però respecte a l'agricultura açò no ha fet més que començar (les "explotacions agrícoles estatals", grans explotacions organitzades per l'Estat obrer sobre les terres de l'Estat). Igualment a penes ha començat l'organització de les diferents formes de cooperació dels petits camperols, com a trànsit de la petita producció agrícola mercantil a l'agricultura comunista¹. El mateix cal dir de l'organització estatal de la distribució dels productes en substitució del comerç privat, és a dir, en allò que fa a la collita i l'enviament de cereals a les ciutats i dels articles industrials al camp per l'Estat. Més avall donarem les dades estadístiques que posseïm sobre aquesta qüestió.

L'economia camperola continua sent una petita producció mercantil. Hi ha ací per al capitalisme una base extraordinàriament àmplia i dotada d'arrels molt profundes i molt sòlides. Basant-s'hi, el capitalisme es manté i revifa de nou, lluitant de la manera més aferrissada contra el comunisme. Les formes d'aquesta lluita són: la venda clandestina i l'especulació contra les collites estatals de cereal (igual que d'altres productes) i en general contra la distribució estatal dels productes.

3

Per a il·lustrar aquestes tesis teòriques abstractes, citarem dades concretes.

La collita estatal de cereals en Rússia, segons dades del Comissariat del Poble d'Abastiment, ha fornit, des de l'1 d'agost de 1917 a l'1 d'agost de 1918, prop de 30 milions de pud. A l'altre any, prop de 110 milions de pud. En els primers tres mesos de la campanya següent (1919-1920), les collites assoliran, pel que s'ha vist, prop de 45 milions de pud, contra 37 milions en els mateixos mesos (agost-octubre) de l'any 1918.

Aquestes xifres revelen clarament un lent però constant millorament en el sentit de la victòria del comunisme sobre el capitalisme. S'obté aquest millorament tot i les inaudites dificultats motivades per la guerra civil, que els capitalistes russos i estrangers organitzen posant en tensió totes les forces de les potències més poderoses del món.

Per això, malgrat les mentides i calúmnies dels burgesos de tots els països i els seus còmplices francs o encoberts (els "socialistes" de la II Internacional), és indubtable que, des del punt de vista del problema econòmic fonamental de la dictadura del proletariat, al nostre país està assegurada la victòria del comunisme sobre el capitalisme. Si la burgesia de tot el món està enrabiada i enfurida contra el bolxevisme, si organitza invasions armades, complots, etc., contra els bolxevics, és precisament perquè comprèn molt bé com d'inevitable és la nostra victòria en la reestructuració de l'economia social, a menys que ens esclafe per la força militar. Però no aconsegueix esclafar-nos per aqueix procediment.

El quadre que segueix a continuació permet veure en quina mesura, precisament, hem vençut ja el capitalisme, en el poc de temps que ens va ser concedit i entre les dificultats sense precedents en què ens hem vist obligats a actuar. La Direcció Central d'Estadística acaba de preparar per a la premsa dades sobre la producció i el consum de cereals no de tota la Rússia Soviètica, sinó de 26 províncies només.

Heus aquí les xifres:

26 províncies de la Rússia soviètica	Població (en milions)	Producció de cereals (sense llavor ni farratge)	Cereals subministrats Pel Comissariat d'Abastiments	Cereals subministrats pels especuladors	Quantitat total de cereals posada a disposició de la població	Consum de cereals per habitant (en pud)
Províncies productores	Ciutats..... 4,4 Aldees... 28,6	En milions de pud -- 625,4	En milions de pud 20,9 --	En milions de pud 20,6 --	En milions de pud 41,5 481,8	9,5 10,9
Províncies consumidores	Ciutats..... 5,9 Aldees... 13,8	En milions de pud -- 114,0	En milions de pud 20,0 12,1	En milions de pud 20,0 27,8	En milions de pud 40,0 151,4	6,8 11,0
Total (26 províncies)	52,7	En milions de pud 739,4	En milions de pud 53,0	En milions de pud 68,4	En milions de pud 714,7	13,6

Així, doncs, aproximadament la meitat dels cereals per a les ciutats la forneix el Comissariat d'Abastiment; l'altra meitat, els especuladors. La investigació exacta de l'alimentació dels obrers de les ciutats en 1918 ha subministrat precisament aquesta proporció. Advertim que els obrers paguen pel cereal proporcionat per l'Estat *la novena part* que pel dels especuladors. El preu d'especulació és equivalent *al dècuple* que el preu de l'Estat. Així ho diu l'estudi consciencios del pressupost dels obrers.

4

L'estudi atent de les dades esmentades mostra que aquestes forneixen un quadre exacte dels trets fonamentals de l'actual economia de Rússia.

Els treballadors han sigut alliberats dels seus opressors i explotadors seculars, els grans terratinents i capitalistes. Aquest pas de la vertadera llibertat i de la vertadera igualtat, pas que per la seua grandesa, magnitud i rapidesa no té precedent en el món, no ha sigut pres en consideració pels partidaris de la burgesia (incloent-hi els demòcrates petitburgesos), els quals parlen de la llibertat i de la igualtat en el sentit de la democràcia burgesa parlamentària, proclamant-la falsament "democràcia" en general o "democràcia pura" (Kautsky).

Però els treballadors prenen en consideració precisament la vertadera igualtat, la vertadera llibertat (la que implica veure's lliure de grans terratinents i capitalistes), per això recolzen amb tanta fermesa el Poder soviètic.

En aquest país camperol, han sigut els camperols en general els primers en ser afavorits, els que més han guanyat i els que de colp han gaudit els beneficis de la dictadura del proletariat. Sota el règim dels grans terratinents i capitalistes, en Rússia els camperols patien fam. En el transcurs de llargs segles de la nostra història, els camperols mai van tenir la possibilitat de treballar per a si mateixos: passaven fam, lliurant centenars de milions de pud de blat als capitalistes, a les ciutats i a l'estranger. davall la dictadura del proletariat, el camperol *per primera vegada* treballa per a si mateix i *s'alimenta millor que l'habitant de la ciutat*. El camperol ha vist per primera vegada la llibertat de fet: la llibertat de menjar el seu propi pa, la llibertat de no passar fam. S'ha establert, com és sabut, la igualtat màxima en el repartiment de les terres: en la gran majoria dels casos, els camperols reparteixen la terra "pel nombre de boques".

Socialisme significa l'abolició de les classes.

Per a abolir les classes, és necessari, primer, derrocar els grans terratinents i els capitalistes. Aquesta part de la tasca l'hem complit, però és només una part i, a més, *no* és la més difícil. Per a abolir les classes, és necessari, en segon lloc, suprimir la diferència entre els obrers i els camperols, convertir *tots en treballadors*. Açò no és possible fer-ho de colp. Aquesta és una tasca incomparablement més difícil i, per la força de la necessitat, de llarga durada. No és una tasca que pugui hom resoldre amb l'enderrocament d'una classe qualsevol. Només pot resoldre-la hom mitjançant la reorganització de tota l'economia social, passant de la petita producció mercantil, individual i aïllada, a la gran producció col·lectiva. Aquest trànsit és, per necessitat,

extraordinàriament llarg, i les mesures administratives i legislatives precipitades i imprudents només conduirien a fer-lo més lent i difícil. Només cal accelerar-lo prestant als camperols una ajuda que els permeta millorar en gran mesura tota la tècnica agrícola, transformant-la radicalment.

Per a resoldre aquesta segona part de la tasca, la més difícil, el proletariat, després d'haver vençut la burgesia, ha d'aplicar inalterablement la següent línia fonamental en la seua política respecte als camperols: el proletariat ha de distingir, diferenciar els camperols treballadors dels camperols propietaris, el camperol treballador del camperol mercader, al camperol laboriós del camperol especulador.

En aquesta delimitació rau *tota l'essència* del socialisme.

I no és estrany que els socialistes de paraula i demòcrates petitburgesos de fet (els Martov i els Txernov, els Kautsky i Cia.) no compreguen aquesta essència del socialisme.

La diferenciació a què ací ens referim és molt difícil, perquè en la vida pràctica tots els trets propis del "camperols", per variats i contradictoris que siguem, formen un tot únic. No obstant això, la delimitació és possible, i no sols possible, sinó que emana inevitablement de les condicions de l'agricultura del camperol i de la vida camperola. El camperol treballador ha estat oprimat durant segles pels grans terratinents, els capitalistes, els mercaders, els especuladors i *el seu* Estat, incloent-hi les repúbliques burgeses més democràtiques. El camperol treballador ha anat formant durant segles el seu odi i la seua animositat contra aquests opressors i explotadors, i aquesta "formació", producte de la vida mateixa, *obliga* els camperols a cercar l'aliança amb els obrers contra el capitalista, contra l'especulador, contra el mercader. Però, al mateix temps, les circumstàncies econòmiques, les circumstàncies de l'economia mercantil, converteixen de manera inevitable el camperol (no sempre, però sí en una gran majoria de casos) en mercader i especulador.

Les dades estadístiques dalt citades mostren amb claredat la diferència que existeix entre el camperol treballador i el camperol especulador. Els camperols que en 1918-1919 van donar als obrers famolencs de les ciutats 40 milions de pud de cereal, als preus de taxa fixats per l'Estat i a través dels organismes estatals, tot i els defectes d'aquests organismes, defectes perfectament coneguts pel govern obrer, però irremeiables en el primer període de transició al socialisme, aquests camperols són uns camperols treballadors, uns camarades dels obrers socialistes amb tots els drets, els seus aliats més segurs, els seus germans carnals en la lluita contra el jou del capital. Però aqueixos altres camperols que van vendre d'amagat 40 milions de pud de cereal a un preu equivalent al dècuple que el fixat per l'Estat, aprofitant-se de la penúria i de la fam de l'obrer de la ciutat, defraudant l'Estat, augmentant i engadrant per totes les bandes l'engany, el pillatge i les maniobres fraudulentess, aqueixos camperols són uns especuladors, uns aliats del capitalista, uns enemics de classe de l'obrer, uns explotadors. Perquè tenir excedents de cereal recol·lectat a les terres que pertanyen a l'Estat, amb l'ajuda d'apers en la creació de les quals va ser invertit, d'una manera o altra, no sols l'esforç del camperol, sinó també el de l'obrer, etc., tenir excedents de cereal i especular-hi significa ser un explotador de l'obrer famolenc.

Vosaltres voleu la llibertat, la igualtat, la democràcia, ens criden des de tot arreu, assenyalant la desigualtat entre l'obrer i el camperol en la nostra Constitució, la dissolució de l'Assemblea Constituent, les requisites forçoses dels excedents de cereal, etc. Nosaltres repliquem: no hi ha hagut en el món cap Estat que haja fet tant per a eliminar la vertadera desigualtat i la vertadera falta de llibertat que ha patit durant segles el camperolat laboriós. Però mai reconeixem la igualtat amb el camperol especulador, com no reconeixem la "igualtat" de l'explotador amb l'explotat, del fart amb el famolenc, la "llibertat" del primer de furta-li al segon. I a aquells homes instruïts que no vullguen comprendre aquestes diferències, nosaltres els tractarem com els guàrdies blancs, encara que s'anomenen demòcrates, socialistes, internacionalistes, els Kautsky, els Txernov, els Martov.

5

El socialisme és la supressió de les classes. La dictadura del proletariat ha fet en aquest sentit tot allò que estava al seu abast. Però hom no pot suprimir de colp les classes. I les classes *subsisteixen i subsistiran* durant l'època de la dictadura del proletariat. La dictadura deixarà de ser necessària quan desapareguen les classes. I sense la dictadura del proletariat les classes no desapareixeran.

Les classes subsisteixen, però cadascuna d'elles s'ha modificat en l'època de la dictadura del proletariat; han variat igualment les relacions entre elles. La lluita de classes no desapareix davall la dictadura del proletariat, l'única cosa que fa és adoptar altres formes.

Sota el capitalisme, el proletariat era una classe oprimida, una classe que havia sigut desproveïda de tota propietat sobre els mitjans de producció, l'única classe oposada directament i íntegrament a la burgesia, i per això l'única capaç de ser revolucionària fins al final. El proletariat, en derrocar la burgesia i conquerir el Poder polític, s'ha convertit en la classe *dominant*: té a les seues mans el Poder de l'Estat, disposa dels mitjans de producció ja socialitzats, dirigeix els elements i les classes vacil·lants, intermedis, esclafa la resistència dels explotadors, que es manifesta amb energia creixent. Totes aquestes són les tasques *específiques* de la lluita de classes, tasques que abans el proletariat no se les havia plantejat ni podia plantejar-se-les.

La classe dels explotadors, els grans terratinents i capitalistes, no ha desaparegut ni pot desaparèixer de colp davall la dictadura del proletariat. Els explotadors han sigut derrotats, però no anihilats. Encara tenen una base internacional, el capital internacional, del qual són una sucursal. Encara tenen, en part, alguns mitjans de producció, encara tenen diners, encara tenen amplis vincles socials. Precisament a causa de la seua derrota, s'ha multiplicat en cent i en mil vegades la seua força de resistència. L'"art" de l'administració estatal, militar i econòmica els forneix una superioritat, una superioritat molt gran, de manera que la seua importància és incommensurablement major que la seua proporció numèrica en la població. La lluita de classes que porten avant els explotadors derrocats contra la victoriosa avantguarda dels explotats, és a dir, contra el proletariat, s'ha tornat incomparablement més aferrissada. I no pot ser d'una altra manera, si es tracta d'una revolució, si no es reemplaça aquest concepte (com ho fan tots els herois de la II Internacional) per il·lusions reformistes.

Finalment, els camperols, com tota la petita burgesia en general, ocupa sota la dictadura del proletariat una situació intermèdia: d'una banda, representa una massa de treballadors, prou considerable (i en la Rússia endarrerida, una massa immensa), unida per l'interès, comú als treballadors, d'emancipar-se del gran terratinent i del capitalista; i d'altra banda, són petits patrons, propietaris i comerciants aïllats. Tal situació econòmica provoca inevitablement la seua oscil·lació entre el proletariat i la burgesia. I en les condicions de la lluita aguditzada entre aquests últims, de la ruptura extraordinàriament brusca de totes les relacions socials, davant l'afecció vers allò vell, rutinari, invariable, tan arrelada precisament entre els camperols i els petits burgesos en general, és lògic que observem inevitablement entre ells evasions d'un camp a un altre, vacil·lacions, viratges, inseguretat, etc.

En relació a aquesta classe (o a aquests elements socials), al proletariat li incumbeix la tasca de dirigir, de lluitar per la influència sobre ella. Conduir al seu darrere els vacil·lants i inestables és allò que ha de fer el proletariat.

Si confrontem totes les forces o classes fonamentals i les seues relacions mútues modificades per la dictadura del proletariat, veurem quin il·limitat absurd teòric, quina estupidesa constitueix l'opinió petit burgesa en voga entre els representants de la II Internacional sobre què es pot passar al socialisme "a través de la democràcia" en general. La base d'aquest error rau en el prejudici, heretat de la burgesia, que la "democràcia" té un contingut absolut, independent de les classes. Però, de fet, la democràcia passa a una fase absolutament nova davall la dictadura del proletariat, i la lluita de classes s'eleva a un grau superior, sotmetent al seu domini totes i cada una de les formes polítiques.

Les frases comunes sobre la llibertat, la igualtat i la democràcia equivalen en els fons a una repetició cega de conceptes plasmats per les relacions de la producció mercantil. Voler resoldre per mitjà d'aquestes frases comunes les tasques concretes de la dictadura del proletariat, significa passar-se en tota la línia a les posicions teòriques i de principi de la burgesia. Des del punt de vista del proletariat, la qüestió es planteja només així: alliberament de l'opressió exercida per quina classe?, igualtat entre quines classes?, democràcia sobre la base de la propietat privada o sobre la base de la lluita per la supressió de la propietat privada?, etc.

En el seu *Anti-Dühring*, Engels va aclarir fa temps que la noció d'igualtat ha sigut modelada per les relacions de la producció mercantil; la igualtat es transforma en prejudici si no es comprèn com *l'abolició de les classes*. Aquesta veritat elemental relativa a la diferència de la concepció

democràticoburguesa i la socialista sobre la igualtat és oblidada constantment. Quan hom no l'oblida resulta evident que el proletariat, en derrocar la burgesia, fa amb això el pas més decisiu cap a la supressió de les classes, i que per a coronar açò el proletariat ha de continuar la seua lluita de classe utilitzant l'aparell del Poder de l'Estat i aplicant diferents mètodes de lluita, d'influència, d'acció respecte a la burgesia derrocada i a la petita burgesia vacil·lant.

(Continuarà)
30.X.1919

Edita: *Germinal – nucli en defensa del marxisme*

Per a posar-te en contacte amb nosaltres: germinal_1917@yahoo.es

Visita la nostra pàgina: www.grupgerminal.org

¹ La quantitat d'"explotacions agrícoles estatals" i de "comunes estatals", en la Rússia soviètica és, si fa o no fa, de 3.536 i 1961 respectivament; i el nombre de cooperatives agrícoles, és de 3.696. La nostra Direcció Central d'Estadístiques s'ocupa actualment de fer un cens exacte de totes les explotacions agrícoles estatals i comunes agrícoles. Els resultats començaran a conèixer-se al novembre de 1919.